

§ 165 Svenska kyrkans organisation gentemot försvarsmakten

BENGT KJELLGREN:

Ordförande! Eftersom jag är motionär yrkar jag bifall till min motion 2017:142 i sin helhet. Den här motionen har föranletts av oss som i församlingarna har garnisoner. Garnisonernas verksamhet utökas och nu med den nygamla ordningen med värnplikt kommer verksamheten att bli väldigt stor. Vi har några garnisoner i vårt land där vi inte har garnisonspastor av olika skäl. Svaret från utskottet har varit att det här regleras på församlingsnivå, och det är ju vällovligt när det finns en verksamhet, men när det inte finns så är det lite svårt. Kontentan av den här motionen är ju att vi tycker att frågan bör upp på nationell nivå och att man genom ärkebiskopsämbetet och kyrkokansliet bör ta den här frågan till sig. Det finns ett samarbete med försvarsmakten och det är ett väldigt viktigt samarbete. Utifrån ett kyrkligt perspektiv är det här diakonal verksamhet, en av våra grundläggande uppgifter. Den garnison som jag hör hemma i i församlingen i Halmstad är mycket aktiv och vi har en heltidsanställd garnisonspastor som vi bekostar från församlingen och det har vi råd med. Försvarsmakten i våra diskussioner vill ha minst fyra. Det har vi inte riktigt råd med och vi har svårt att hitta så många också tror jag. Däremot så tror jag på en diskussion med försvarsmakten i framtiden om hur den här organisationen ska se ut ifrån Svenska kyrkans sida. Vi har idag 25 pastorer och vi har ett antal personer som jobbar mot den pastor vi har, Sten Elmberg, som har hand om den här verksamheten. Jag tror att det är bra om kyrkan centralt också börjar fundera på hur den här verksamheten ska vara organiserad. Varför då? Därför att vi ser att verksamheten utökas hela tiden. Det är ju ingen revolution vi ska göra, det står att det är församlingens grundläggande uppgift, men det är också försvarsmakten och Svenska kyrkans förhållande och Svenska kyrkans anseende när det gäller de här förhållandena som vi pratar om. Ur det perspektivet tycker jag att man borde kunna ha en översyn av hur vi tittar på det här. Det är ju inte så att jag föreslår att vi ska revidera den militära kyrkoordningen från omkring 1621 för den finns ju men den använder vi kanske inte längre. Vi borde ha något förhållande till hur vi hanterar de här frågorna och då tror jag att Svenska kyrkan centralt är en bra nivå. Jag brukar inte ivra för att vi ska ge uppdrag till kyrkostyrelsen eller att vi ska ha mycket centralstyrning men när det gäller förhållandet till försvarsmakten så tror jag att man behöver lyfta det en nivå. Varför inte stiften då? Det fungerar olika i olika stift. I mitt eget stift har vi idag ingen ekonomisk ersättning mot garnisonerna vilket är lite olyckligt för oss. Vi har ingen diskussion heller om de här frågorna. I andra stift finns detta.

Jag yrkar på bifall till min egen motion.

IRENE OSKARSSON:

Ordförande! Jag vill också yrka bifall till motion 2017:142 inte minst med tanke på att det här är en relation som kyrkan behöver värna och vårda. En relation till en organisation. Om vi har diskuterat lite på ytan, så är det en organisation som har genomgått stora förändringar under de senaste åren och som är på väg att byggas upp, inte till det den var, men på ett annat sätt och som också har ett stort engagemang internationellt där vi förväntas göra vår insats. Jag tror att det är väldigt viktigt att kyrkan har en gemensam struktur för de här frågorna och att det ligger på nationell nivå. Jag tycker inte att det svar som utskottet har gett är till fyllest utifrån att man diskuterar om avtal som nu idag finns mellan kyrkan och försvarsmakten. Det här handlar om vidare diskussioner om en totalorganisation för hur vi ser till att ha resurser den dag det händer som inte får hända.

Bifall till motionen.

STEN ELMBERG:

Ordförande! Jag yrkar bifall till motion 2017:142. Först vill jag tacka de som har skrivit den här motionen för det känns alltid bra att det är andra som gör det på något sätt. Jag vill lämna några tydliggöranden. Det är så att vi har idag 31 militärpastorer runt om i Sverige. Det är tyvärr så att några har inte så mycket tid eller som jag brukar säga ibland, en del församlingar och stift har glömt bort detta. Normalt sett kan en pastor jobba mellan 25 och upp till 100 procent och då anställd av sin församling. Ibland har det varit stift också. 25 à 30 procent kan räcka på ett flygförband t.ex. och på de större arméförbanden eller marinförbanden behövs det mera tid för att finnas till där över huvud taget. I vissa lägen har vi också gjort lokala avtal, där församlingen har varit lite svag liten, där förbandet har gått in och betalat en dag. Man skriver ett avtal som man läser av varje år på det sättet. Församlingen får då pengar för de delar som man nyttjar extra. Men så har vi också alla andra. Vi har 40 hemvärnspastorer. De är kontrakterade och betalda av försvarsmakten. De har inte så mycket tid. Vi har krigsplacerade pastorer också, som är nästan lika många. Om två år får vi ytterligare 19 sådana tjänster med kontrakterade. Det finns en ström och det finns en bit i det här. Just nu har vi en pastor nere i Mali och där står man på kö för att ut till Mali som förbandspastor. Då blir man anställd av försvarsmakten med alla de saker som man behöver i det här läget. Vi har fram till idag sänt ut över 100 pastorer på olika uppdrag och som gör ett enormt arbete. Jag kan säga det, kan du kopplas till min tidigare motion Värna om missionsinsatserna. Det finns en bit.

Det som motionärerna fokuserar på ska jag också nämna snabbt här. Det är ett stort värde att man är anställd av sin församling och sitt stift för då står man mera fri som pastor i det läget. Under tre år så kämpade jag mot ett ställe, både församling och stift, men det blev inte så. Då tog försvarsmakten saken i egna händer och inrättade en tjänst. Då är man inte lika fri när man står där i sitt läge. Vi brukar säga, som jag sa till KG Hammar när jag började, att militärpastor är uniformerad men går inte alltid i takt. Det är ett bra sätt att kunna säga. Nu vädjar jag till er också som känner till det här, var ni finns, att det finns ställen där det har fyra timmar. Vad gör man med fyra timmar? Fikar, tittar på posten och säger hej vi ses nästa vecka. Det är inte ett bra sätt för kyrkan att närvara.

BELLA AUNE:

Ordförande! Det är alltid lika inspirerande att höra Sten tala om detta. Det är fantastiskt att vi har den här kompetensen i den här skaran. Jag talar här för utskottet och yrkar bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:142. Den här motionen väcker många och övergripande frågor kring både vistelsebegreppet och kyrkans relation till de många samhällseliga institutioner som vi är verksamma på och samarbetar med. Vi har vården, skolan, kriminalvården, polisen och många fler. Jag har själv som präst varit verksam på flertalet både kommunala och statliga myndigheter och institutioner och jag kan inte nog understryka hur viktigt och hur värdefullt det är att kyrkan finns på plats på dessa platser. När det gäller försvarsmakten finns det idag ett väl fungerande och reglerat samarbete med Svenska kyrkan. Utskottet menar att det finns goda förutsättningar att verka och föra samtal inom detta redan upparbetade samarbete.

Alltså, bifall till utskottets förslag om avslag på motionen.

BENGT KJELLGREN (REPLIK):

Det är ju inte förhållandet mellan försvarsmakten och kyrkan vi har tagit upp i motionen utan det är ju den inomkyrkliga organisationen vi har pratat om. Alltså, var någonstans hanterar vi frågorna inom kyrkan, så att vi är klara med det, men i ert svar så pratar vi om förhållandet och det har vi inte ifrågasatt. Det finns ett väl fungerande samarbete och det kommer nog att fortsätta efter den förlängning från 2019 som kommer. Men hur och på vilken nivå har vi den relationen inom Svenska kyrkan? Det är den diskussionen vi vill ha.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 190.